

Preek bij de presentatie van *Bloeien in de Bagger* van Yoyo Olivier

[Opkomen met kleed omgeslagen]

Zusters en broeders,

Dit wordt de slechtste preek die ik ooit heb gehouden. Ik waarschuw maar vast. Dat komt niet omdat ik voor eigen parochie preek. Ik preek altijd voor eigen parochie. Sowieso.

Het komt omdat ik niet weet waar te beginnen. Ik wil alles zeggen, en niets. Ik heb overwogen een dansje te doen, een zelfmassage, een donderpreek, een sketch, een stripact, een clownsact, of gewoon tien minuten staan en kijken naar jullie. Naar al Yoyo's spiegels.

O pardon: naar al *mijn* spiegels.

Nu deze preek toch al is mislukt, zal ik jullie vertellen wat ik allemaal heb overwogen als thema's voor deze verkondiging.

[Kleed af. Rood shirt zichtbaar]

1.

Het eerste thema: het boek. Tot nu toe zijn wij, *flowers* en *gardeners*, namelijk deel geweest van een vrij primitieve, orale traditie. Alles wat we wisten hebben we zelf geleerd, zelf gehoord en onderzocht, zelf doorverteld. Zo begint het meestal. Maar dan, op enig moment, komt er een boek. En dat is er nu. Wij zijn mensen van het boek geworden. Wij zijn klaar voor de eeuwigheid.

Maar wat gebeurt er met mensen van het boek? Als ze vergeten dat een boek niets meer is dan een uitnodiging om deel van een verhaal te worden? Dan gaan ze er een leer uit destilleren. Een dogmatiek. Een theologie. Al hebben we nog even. Yoyo moet daarvoor eerst dood.

Maar als ze dood is, dan krijg je een richtingenstrijd. Dan zijn er bijvoorbeeld die alle aandacht leggen bij het achtste chakra, dat Yoyo uit de vergetelheid heeft gerukt: de extase, het eindpunt – en dus ook het begin.

En er zullen er zijn die alle aandacht leggen bij de basis, het rode chakra. Voor je het weet gaan sommigen van ons in rood gekleed, en anderen in wit. De witten vinden de roden primitief. De roden vinden de witten arrogant. Anderen zullen zich in alle kleuren van de regenboog hullen. Of zeggen dat het lichaam de poort is. Of nee, de poëzie! Nee, de platte mop!

Ik voorzie afsplitsingen, waar Aloys de paarsen leidt, Heleen en Datta de oranje, Marco de gelen, en Jheel de vegetarischen!

Enzovoort.

En wat je ook krijgt, is dat wat *niet* in het boek staat, onderwerp van discussie wordt. 'Yoyo had een hekel aan het woord "proberen"', zegt de een. 'Je *mag* geen "proberen" zeggen, dat is verboden! Je moet het *doen*.'

'Waar staat dat dan?', zegt een ander. 'Niet in het boek! Hoe weet je dat? Heb je getuigen?'

Het ergste wat er kan gebeuren is dat dit boek gaat functioneren als *De Weg*. In plaats van naar binnen te keren en te onderzoeken wat er in je leeft, heb je dan het boek nodig om te weten hoe het zit. En of het wel klopt wat je doet.

Maar goed, hier ga ik het dus niet over hebben.

[Rood shirt uit. Oranje zichtbaar]

2.

Het tweede thema: Pasen.

Het is tweede Paasdag vandaag. Ik vind dat wel mooi bescheiden: dat Yoyo Pasen niet wil vervangen, maar achter aansluit. Jezus leerde – als we de dwaasheid van de kerken even vergeten – Jezus leerde dat je zonder oordeel moest omarmen wat er is: iemand die om hulp vraagt, bezetenen, zondaars, tollenaars – en ook hele domme leerlingen.

Hij leefde dat zelf, door zelfs zijn wrede einde te aanvaarden en een gruwelijke dood te sterven. In zijn doodsnoed riep hij eerst tot God in wanhoop – ‘Waarom heb je mij verlaten?’ – om zich daarna toch toe te vertrouwen aan wat groter was dan hij – ‘In uw handen beveel ik mijn geest’.

Yoyo is geen wrede dood gestorven. Ze is hier onder ons, in blakende welstand. Maar ze heeft wel velen van ons vele doden laten sterven: de dood van het loslaten van oud zeer, waar we desondanks aan gehecht waren; de dood van het loslaten van zelfbeelden, van schijnliefden, van ongezonde relaties of idiote ambities.

Zelf is ze ook vele doden gestorven, want wie, zoals ik, in het boek eerst de stukken las die ‘uit het leven gegrepen’ zijn, ziet hoe gulzig ze steeds het leven tegemoet is getreden, inclusief alle pijn en ellende van een gemiste vader, een droevige moeder, frustrerende relaties, een verkrachting en een voortdurend zeurende vraag: ‘Waar is het goed voor? Waar draait het eigenlijk allemaal om?’

Yoyo is verrezen, en meer dan een keer, zoals velen van ons ook verrezen zijn, vaak in haar handen of onder haar welwillende blik. En dan blijkt het leven tintelend fris en rijk te zijn, elk moment nieuw.

Bloeien in de bagger. Welbeschouwd drukt de metafoor hetzelfde uit als de weggerolde steen voor het graf van Jezus. Eeuwig leven omdat je hebt durven sterven. Licht worden omdat je het donker aandurfde. Bloeien omdat je je wortels diep in je *shit* liet doordringen.

Maar daar ga ik het dus niet over hebben.

[Oranje shirt uit. Geel zichtbaar]

3.

Ik zou het kunnen hebben over de omkering die Yoyo maakt van het woord van Jezus: ‘De weg van wie zichzelf zoekt loopt dood. Alleen de weg van wie de ander zoekt raakt nooit ten einde’.

Of is het wel een omkering? Yoyo nodigt je uit om juist op zoek te gaan naar jezelf. Dat heeft zij ook gedaan. Maar het leuke is dat je jezelf ontmoet juist door anderen, en gaandeweg steeds meer *in* anderen.

Het accent is anders, maar zowel de boodschap van Jezus als die van Yoyo leiden je weg van egocentrisme en op weg naar liefde voor jezelf en dus ook voor anderen. ‘Heb je vijand lief’ van Jezus wordt bij Yoyo: ‘Degene van wie je het meeste last heeft, is je grootste leraar.’

Maar daar ga ik het niet over hebben.

[Geel shirt uit. Groen zichtbaar]

4.

Ik zou het kunnen hebben over de bizarre wordingsgeschiedenis van dit boek, *Bloeien in de bagger*. Hoe het gedrukt is in het land waar Yoyo's ouders geboren zijn, Indonesië, en het net als haar ouders per boot hierheen gekomen is. Hoe het baren van dit boek laat zien dat niks menselijks Yoyo vreemd is: twijfel, onzekerheid, doordouwen tegen beter weten in. Voor de kenners: kramp in haar zonnevlecht.

En hoe er ondanks alle inzet en arbeid toch nog foutjes in het boek zitten.

Maar daar ga ik het maar niet over hebben.

[Groen shirt uit. Turquoise zichtbaar]

5.

Ik zou het erover kunnen hebben dat Yoyo in de klassieke vorm van het woord een priester is: iemand die helpt om het horizontale en het verticale bij mensen te integreren. Haar eredienst bestaat uit dansen, massages, toneel; haar kazuifels heeft ze in acht verschillende kleuren, en ze trekt ze heel graag uit; haar exorcisme – duiveluitdrijving – heet Esbima.

Haar wapens zijn geloof, hoop en liefde: geloof in de vitaliteit van het leven zelf; liefde voor wie dan ook, en hoe je er ook bij zit; en hoop dat elke ziel haar of zijn eigen weg kiest.

Maar daar ga ik het dus niet over hebben.

[Turquoise shirt uit. Indigo zichtbaar]

6.

Ik zou het erover kunnen hebben dat we na het tijdperk van de vaders, de mannelijke overheersing, in Yoyo een moedergoerin hebben. Van de vermanende dan wel uitdagende vinger van de vader vinden we bij haar de open armen van de moeder.

Doen we niet.

[Indigo shirt uit. Paars zichtbaar]

7.

Ik zou het over trivia kunnen hebben, om jullie te laten lachen of om jullie te ergeren. Hoe Yoyo geen water bij de wijn, maar wel bij port doet. Hoe ze van graancirkels houdt, maar liever rijstwafels eet dan brood. Hoe ze altijd in geldnood zit, maar het subiet over de balk smijt als ze het heeft. Hoe ze mensen om zich heen verzamelt vol goede bedoelingen, maar die niet in staat zijn om heel Klarendal, heel Arnhem, heel Gelderland of Nederland te verlichten – laat staan zichzelf. We zijn waardeloze apostelen. Terwijl er zo veel mensen naar verlossing smachten.

Doen we ook niet.

[Paars shirt uit. Blote bast]

8.

Maar wat dan doe ik dan wel?

Ik zeg: ik hoop dat jullie een mooie tochtgenoot vinden in dit boek, *Bloeien in de bagger*. Ik heb het verslonden, ik zal het opnieuw doen. En ik zal me elke keer uitgedaagd voelen om te zoeken naar de bron in mij, die dezelfde is als de bron in elk van ons.

Ik doe alles. En ik doe niets.

Want het is alles. En het is niets.

[Armen spreiden. Dan buik uitzetten en over buik aaïen. Dan Namasté-groet]

Amen

Arjan Broers

Arnhem, 9 april 2012

